

Öğretmenlerin Etkileşimli Tahta Kullanımı İle İlgili Görüşleri

YASEMİN EREN

(Düzce Üniversitesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi)

Özet

Bu çalışmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapan ve derslerinde daha önce etkileşimli tahta kullanmış, bu deneyime sahip öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olup, durum çalışması desenindedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonrasında içerik analizi ile bulgular ortaya konmuştur. Öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımının öğrenci (aktif kılma, tutumu artırma, kalıcı öğrenme vb) ve kendileri (öğretimi kolaylaştırma, verimli olma, zaman tasarrufu vb) için çok sayıda avantaj sağladığı, bunun yanı sıra teknik aksaklık gibi öğretmenler açısından sorunlar olduğu ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli tahta, eğitim-öğretim, öğretmen görüşleri, eğitim etkililiği.

Opinions of Teachers Toward the Use of Smart Boards

Summary

The purpose of this study is to determine the opinions of the teachers who have worked in secondary schools and have used interactive boards in their lessons for their interaction with the throne. The research participants consist of 10 teachers who work in secondary schools in 2017-2018 school year. It is a qualitative research and it is in the case study design. After interviews with the teachers, findings were revealed by content analysis. It has been stated that the interactive board use of teachers gives many advantages for students (active learning, attitude increase, permanent learning, etc.) and for themselves (facilitating teaching, efficiency, time saving etc.) as well as problems such as technical problems.

Key words: Interactive board, education, teacher views, educational effectiveness.

Problem Durumu

Bir toplumun çağdaş uygarlık düzeyine yükselmesi ve bilim toplumu haline gelebilmesi kuşkusuz ki onu meydana getiren bireylerin aldığı eğitimle doğru orantılıdır. Eğitimde aileden sonra gelen durak okuldur. Okul temel olarak insanların entelektüel kapasitesini geliştirdiği yerdir ve bu yerde insan zekâsının gelişim evrelerine uygun olarak öğrencilerin düzeylerine uygun bilgilerle donatılması beklenir. Fakat her okulda aynı fırsatlar ve çoklu zeka kuramına uygun araç ve gereçler bulunmamaktadır. Teknolojik gelişmeler eğitim süreçlerine yön vermekte, eğitim ortam ve yöntemleri teknolojilere odaklı

zenginleştirilmektedir (Tate, 2002 Aktaran: Çoklar, 2014). Günümüzde yeni olarak nitelendirilebilecek bu teknolojilerden biri de etkileşimli tahtadır. Etkileşimli tahtalar ilk kez 1990'lı yıllarda okullarda kullanılmaya başlanmıştır (Beeland, 2002 Aktaran: Çoklar, 2014). Ülkemizde de Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi kapsamında, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla BT araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlamaktır. (MEB,2011).

Araştırmalar etkileşimli tahtanın bütün olanaklarını etkili bir şekilde kullanmak için öğretmenin(Kennewell ve Morgan, 2003akt: Çoklar, 2014); Teknolojik kaynakları kullanma açısından kendisine güveni olması, etkileşimli tahtanın özelliklerini iyi bilmesi, öğretim programını iyi bilmesi, interaktif öğrenmenin temel prensibini ve mantığını iyi bilmesi, bağımsız öğrenebilmeleri için öğrencilerin yeteneklerini ve kapasitelerini iyi bilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bakımdan bu çalışma, bilişim çağı olarak adlandırılan günümüzde, öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımı ile ilgili görüşleri önemlidir.

Amaç

Araştırmanın amacı öğretmenlerin eğitim amacıyla etkileşimli tahta kullanımı ile ilgili görüşlerini almaktır. Bu amaca ulaşmak için şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımı ve sağladığı avantajlara yönelik görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin etkileşimli tahtanın daha etkili kullanımına yönelik getirdikleri öneriler nelerdir?
3. Öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımı konusunda karşılaşılan sorun ve aksaklıklara yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile elde edilen bulgular başlıklar şeklinde verilmiştir.

Araştırmanın modeli

Bu araştırma öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımı ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan nitel bir araştırmadır ve nitel yöntem desenlerinden durum çalışması deseni kullanılacaktır. Durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Gurubu

Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarında 3 yıl süreyle görev yapan 10 öğretmenden oluşmaktadır. Görüşme formunu dolduran ve 3 yıl boyunca okulda görev yapan öğretmenlerin cinsiyet, eğitim ve kıdemleri : 6 bayan 4 erkek, 2 master 8 lisans mezunu ve 2 kişi 1-5, 3 kişi 6-10 ,4 kişi 11-20, 1 kişi ise 21 yıl ve üstü yıllar arasında kıdemleri bulunmaktadır.

Veri toplama aracı ve verilerin toplanması

Etkileşimli tahtanın öğretmenler tarafından kullanımında sağladığı avantajlara, neden olduğu sorunlara, daha iyi kullanım amacıyla önerilerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunda öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanım deneyimlerini, etkileşimli tahta kullanım avantajlarına yönelik görüşlerini, neden olduğu sorunlara yönelik görüşlerini ve daha iyi kullanım için önerilerini belirlemeye yönelik toplam üç farklı soru yer almıştır. Her bir uygulama yaklaşık olarak 10 dakika sürmüştür.

Verilerin analizi

Yarı yapılandırılmış verilerin analizinde ilk olarak doldurulan görüşme formunun cevaplarından temaların oluşturulması, temaların tanımlanması işlemi yapılmıştır ve katılımcıların cevapları içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, etkileşimli tahta kullanan öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımı ve kullanıyorsa buna yönelik avantajlar, uygulamada karşılaşılan sorun ve aksaklıklar ile etkileşimli tahtanın kullanımına yönelik önerilerine yer verilmiş, bulgular başlıklar şeklinde paylaşılmıştır.

İlk olarak öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanıp kullanmadığı ve kullanıyorsa ne tür faaliyetlerde kullandığı ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Yöneltilen sorular ve verilerin analizi sonucunda oluşturulan temalar Tablo 1’de verilmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan 10 öğretmenden toplam 53 görüş alınmıştır.

Tablo:1 Öğretme- öğrenme sürecinde akıllı tahta kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız hangi veya ne tür faaliyetler için kullanıyorsunuz? Kullanmıyorsanız nedenini açıklar mısınız?

	n	%
Eba paylaşımı	2	20
Ders anlatımı ve soru çözümü	10	100
Powerpoint gösterimi	3	30
Oyunla öğretim	1	10
Ders tekrarı ve özet	2	20
Etkinlik yapma	10	10
Her tema ve ünite sonunda değerlendirme yapma	2	20
Ders kitabını akılla tahtaya aktarıp üzerinde işaretlemeler yaparak ders işleme	1	10
Görsel ve sesli materyal olarak kullanımı	10	100
Eğitim içerikli faaliyetler için kullanım	10	100

Online eğitim programı olarak kullanma	1	10
Öğrencileri güncel teknoloji ile iç içe tutmak için kullanma	1	10
Toplam:	53	100

İkinci olarak öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımında öğretme- öğrenme sürecinin niteliğine ne tür olumlu katkılar sağladığı ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Yöneltilen sorular ve verilerin analizi sonucunda oluşturulan temalar Tablo 2’de verilmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan 10 öğretmenden toplam 75 görüş alınmıştır.

Tablo:2 Etkileşimli tahtanın siz öğretmenler tarafından kullanımının öğretme- öğrenme sürecinin niteliğine ne tür olumlu katkılar sağlamaktadır?

	n	%
% 100 olumlu katkısı olduğuna inanma	10	100
Pekiştirme	2	20
Dikkat çekme	10	100
Örneklerle zenginleştirme	1	10
Eğlenceli hale getirme	10	100
Soyut kavram anlatımında büyük katkılarının olması	1	10
Ders verimliliğini artırma	10	100
Kolay kavrama	10	100
Kazanımların öğrenciye aktarılma kısmında zaman tasarrufu sağlaması	3	30
Daha kaliteli ve nitelikli bir eğitim sunması	2	20
Kalıcı öğrenmeyi,yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi sağlaması	10	100
Öğretmenlerin yükünü hafifletmesi	3	30
Öğrenciler ders içinde daha aktif olması	1	10
Öğretmenlerin materyal hazırlama yükünü hafifletmesi	2	20
Toplam:	75	100

Üçüncü olarak öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımında yaşadıkları problem ve önerileri ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Yöneltilen sorular ve verilerin analizi sonucunda oluşturulan temalar Tablo 3’de verilmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan 10 öğretmenden toplam 17 görüş alınmıştır.

Tablo:3 Etkileşimli tahtanın siz öğretmenler tarafından kullanımında ne tür problemler yaşıyorsunuz? Yaşadığınız problemler için önerileriniz nelerdir?

	n	%
Etkileşimli tahta destekli tabletlerin olmaması etkileşimi yarım bırakması	1	10
Etkileşimli tahtaların oldukları okullara tablet dağıtım isteği	1	10
İnternet kesintisi problemi	10	100
Her okul için teknik ekip uygulaması isteği	1	10
Ekranda donma problemi	1	10
Arıza olduğunda derse başlayana kadar geçen zaman kaybı	1	10
Tahtanın kendisi veya teknolojinin dersin önüne geçebilmesi	1	10
Herhangi bir sıkıntı olduğunda okuldaki koordinatörün kısa sürede çözmesi	1	10
Toplam:	17	100

Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Birinci katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Genelde tekrar amaçlı ve etkinlik faaliyetleri için kullanıyorum. Her tema ve ünite sonunda etkileşimli tahtadan faydalaniyorum.”*

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: *“ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Görseller ve kısa özetlerin etkileşimli tahtadan yapılması öğrenciler açısından olumlu oluyor.”*

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“Çok fazla problem yaşamıyorum. Bazen internet bağlantısı problemi oluyor.”*

İkinci katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Eba da paylaşımlar yaparım. Ders anlatımı ve soru çözümü yapıyorum (okulistik, eba, morpavs).”*

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: *“ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Görsel ve işitsel yönden fazlasıyla destek sağlıyor. Yaparak öğrenme sürecine katkı sağlamaktadır.”*

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“Etkileşimli tahta destekli tabletlerin olmaması uygulamayı yarım bırakıyor. Bu nedendir ki tablet dağıtımı yapılmalıdır.”*

Üçüncü katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Eğitim içerikli faaliyetleri ve programları ders esnasında kullanıyorum.”*

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: *“ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Dersteki soyut kavramların anlatımında çok işimize yarıyor. Öğrencilerin dikkatini çekiyor.”*

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“Çok fazla problem yaşamıyorum. Bazen etkileşimli tahtanın kendisi veya teknoloji konunun önüne geçebiliyor.”*

Dördüncü katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Ders işleme sürecinde powerpoint gösteriminde, eba içerikli ders işlemede ve oyunla öğretim için faydalaniyorum.”*

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: *“ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Daha kaliteli ve nitelikli bir eğitim-öğretim gerçekleştirmemize faydası oluyor. Kalıcı öğrenmeye ve yaparak yaşayarak öğrenmeye katkı sağlıyor.”*

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“Çok fazla problem yaşamıyorum. Bazen internet bağlantısı ve cihazla ilgili teknik problemler olabiliyor.”*

Beşinci katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Öğrencilerle işlediğimiz metin ve ders kitabını etkileşimli tahtada açıyorum ve üzerinde düzenleme, çizim yapabiliyorum. Görsel ve sesli materyalleri kullanıyorum.”*

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: *“ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Dersin verimliliğini artırıyor. Öğrenci dikkatini derse daha kolay odaklıyor. Dersin işleniş sürecini kısaltıyor. Bir ders saatinde işlenebilecek konu miktarı artabiliyor ve kısa sürede daha çok konu işleyebiliyoruz.”*

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: *“ Kullanım esnasında ekranda donma oluyor ve etkileşimli tahtayı derse hazırlayana kadar oluşan zaman kaybı bir dezavantajdır.”*

Altıncı katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: *“Evet kullanıyorum. Ders işlenişi*

esnasında özet konu anlatımlarını yapabilmek, örnek sorulara ulaşmak, etkinlikler yapmak, aynı zamanda araştırmalar yapmak, eğlenceli derse yönelik videolar izletmek amacıyla kullanıyorum.”

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: “ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Pekiştirme, dikkat çekme, örneklerle zenginleştirme, eğlenceli hale getirme açısından olumlu katkılar sağlar.”

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: “Çok fazla problem yaşamıyorum. Teknik arızaları okul koordinatörüne bildirdiğimizde sıkıntı kısa zamanda çözülüyor. Etkileşimli tahta ile ilgili kullanım özellikleri bilindiğinde herhangi bir problem olmadan ders işleniyor.”

Yedinci katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: “Evet kullanıyorum. Online eğitim programı, morpa, okulistik ve eba paylaşımlarında kullanıyorum. Yeni bir konu eğitiminde, İngilizce şarkı, video izlettirilmesinde de yararlanıyorum.”

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: “ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Konuların kazandırılması daha hızlı ve kalıcı olmaktadır. Çocukların ilgisini çekiyor ve materyal hazırlama yükünü azaltıyor. Ders daha verimli ve akıcı hale geliyor.”

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: “Çok fazla problem yaşamıyorum. Bazen internet bağlantısı problemi oluyor. Tahta bozulabiliyor ve derste yaptığım hazırlık boşa gidebiliyor.”

Sekizinci katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: “Evet kullanıyorum. Ders materyali olarak kullanıyorum. Konuyu görsel ve işitsel olarak kavratma, ünite sonlarında yarışma yapma ve soru çözme faaliyetleri için kullanıyorum.”

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: “ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Öğretmenin yükünü hafifletmekte, çoklu zeka teorisine uygun şekilde farklı zeka türlerine sahip öğrencilerin konuları daha iyi kavramalarına yardımcı olmaktadır. Dersi durağan ve sıkıcı olmaktan kurtarmaktadır.”

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: “ Teknik aksaklıklar yaşanabiliyor. Derse uygun kullanılmadığı zaman tahtanın ömrü kısalabiliyor. Her öğretmen tahtayı kullanacağı zaman kendisine zimmetlenmiş olan anahtarla açıp işi bitince kapatırsa bu sorun da çözülebilir. Ayrıca düzenli seminerlerin verilmesi faydalı olacaktır.”

Dokuzuncu katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: “Evet kullanıyorum. Güncel testler ve etkinlikleri sınıf içinde yapmak, öğrencileri güncel teknolojiyle iç içe tutmak için aynı zamanda teknolojiyi faydalı biçimde kullanmayı öğrenci için alışkanlık haline getirmek amacıyla kullanmaya dikkat ediyorum.”

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: “ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Öğrenciler ders içerisinde aktif olduğu müddetçe öğrenme gerçekleşiyor. Bu nedenle dikkatini çekmek amacıyla kullanıyorum.”

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: “Çok fazla problem yaşamıyorum. Bazen internet bağlantısı problemi oluyor.”

Onuncu katılımcının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri ve ne tür faaliyetlerde kullandığına yönelik cevapları şu şekildedir: “Evet kullanıyorum. Branşım ile ilgili konularda kullanıyorum.”

Öğretme-öğrenme sürecine ne tür katkılar sağladığına dair görüşleri ise: “ %100 olumlu katkısı olduğuna inanıyorum. Aramak istediğim konulara rahatlıkla ulaşıp etkin bir şekilde ders işleyebiliyorum.”

Ne tür problemler yaşadığına dair görüşlerini ise şu şekilde ifade etmiştir: “ Herhangi bir olumsuz tarafını görmedim.”

Sonuç

Günümüzde yapılan yatırımlarla bilgi ve iletişim teknolojileri sınıf ortamına girmekte, öğrenciyi merkeze alan bir eğitim felsefesi benimsenmektedir. Birçok ülkede bilgisayarların sınıflarda yer alması ile başlayan bu süreç, günümüzde etkileşimli tahtalarla devam etmektedir. Türkiye’de de MEB tarafından sınıflarında etkileşimli tahtaların yer alması ile başlayan bu süreç, FATİH projesi ile devam etmektedir.

Etkileşimli tahta kullanan öğretmenler deneyimleri doğrultusunda etkileşimli tahta kullanımının öğrenciler açısından öğrenciyi aktif kılma, öğrencinin olumlu tutumunu, motivasyonunu ve akademik başarısını artırma, kalıcı ve etkili öğrenmeyi sağlama, zamanı etkili kullanma gibi avantajlar sağladığını ifade etmişlerdir.

Etkileşimli tahta kullanımının öğretmenler için sağladığı avantajlar konusunda öğretimi kolaylaştırma, daha verimli olma, zaman tasarrufu sağlama, daha sağlıklı bir ortam, dersi kaydedebilme gibi avantajlar ön plana çıkmıştır.

Öğretmenler etkileşimli tahta kullanımı konusunda kendilerinin genellikle internet kesintisi sorununu yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Öneriler

Araştırmada öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımında en fazla internet sıkıntısı olduğu saptanmıştır bu nedenle etkileşimli tahta olan okulların ağ alt yapıları değiştirilerek daha kaliteli hale getirilebilir. İlköğretim okullarında etkileşimli tahta ile uyumlu tablet olmadığından, tablet dağıtımı olduğunda tahta işlevine daha fazla hizmet etmiş olacaktır. Diğer yandan etkileşimli tahta kullanımı konusunda teknik konuları üstelenebilecek, sürekli destek sağlayabilecek teknik destek ekibi sağlanmalıdır.

Kaynakça

MEB(2011). Fatih Projesi- Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/proje-hakkinda/>. İnternet adresinden 11.10.2017 tarihinde ulaşılmıştır.

Çoklar (2014).Elementary Education Online, 13(1), 48-61, 2014.İlköğretim Online, 13(1), 48-61, 2014. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>

Tezci, E. (2002). Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.